

בחדרו של הרס"ג התכנסו ששה חיילים, מכריו הקרובים ביותר של נתן אלבז. הם הסבו ליד שולחן עץ חשוף, העלו וכרונות של חברים שהקריב את עצמו, כפי שהכירוהו במעשיו היומיומיים, הקטנים והגדולים. של חייל בגדוד רגלים של צבא הגנה לישראל. כתב העולם הזה, שזימן את הששה יחד, רשם את הדברים כפי שנאמרו.

הששה היו :
● **זיים סבאג**, טוראי, חבר לכיתתו של נתן, בן 20, עלה מקובלוקה, מרוקו, לפני 19 חודש. התגייס מיד לצבא, יחד עם אחיו. משפחתו נשארה כולה במרוקו.
● **מרדכי אלימלך**, טוראי, בן 20, גר באותו אוהל עם נתן, עלה מרובאת, מרוקו, לפני שנים וחצי. משרת כבר 26 חודש בצבא.

● **אהרן בן-ארויה**, טוראי, בן 23, עלה מבולגריה לפני שש שנים וחצי, שירת 25 חודש בצבא, גר עם משפחתו במושב צור-משה, ליד בית-לחיה.

● **פאהמי חבר**, רב-טוראי, בן 20, עלה ארצה מעיראק לפני שלוש שנים, שירת 29 חודש וחצי בצבא, כל הזמן באותו גדוד. ● **אלברט יחזקאל**, רב-טוראי, מפ" קד כיתתו של נתן, בן 24, עלה מעיראק לפני שלוש שנים, שנתיים בצבא, כל הזמן באותו גדוד.

● **שלמה ישראלי**, רס"ג בן 32, שנה חמישית באותו גדוד, הכיר את נתן היכרות אישית קרובה.

וזו מה שהיה להם דומר על נתן אלבז :

אלימלך : שמתי לב אליו בפעם הראשונה באי 1952. או שלחו אותנו מבסיס הטירונים לקריית-ענבים, בתור מחלקה של נח"ל. לפני זה שמעתי את השם נתן אלבז, מפני שהיה אחי יחד בפלוגה, אבל לא הכרתי אותו. בקריית-ענבים הכניסו אותנו לחדר אחד, יחד עם עוד שני בחורים. נתנו לנו יומיים להסתדר וביום השלישי הוציאו אותנו לעבוד במטעים. היתה זו הפעם הראשונה בחיי שעבדתי. נתן גם כן היה אחי. הוא עבד כל הזמן במרץ, ולא שמעתי מסינו אף קללה או תלונה. הוא היה בחור בריא, פניו היו עגולות ובהירות, היה לו שיער שחור-חום, בלי שפם. אפילו זקן לא צמח לו.

בן-ארויה : גם אני הכרתי אותו בבסיס הטירונים. הוא היה במחלקה אחרת. אבל שמתי לב שתמיד היה מוכן לעזור לחברה. אם מישו היה יוצא לחופשה, ולא היתה לו כביסה נקיה, היה נתן משאיל לו חלוצה משלו. גם בשדה היה עוזר לחברה לסחוב דברים, נותן להם מים מהמימיה שלו. כש" חילקו את הגדוד למשקים, שלחו אותי לספר ויתקין ולא ראיתי אותו משך שבועה חודשים. ● **אלימלך :** בקריית-ענבים הסתדר דווקא לא רע. בהתחלה, כשהיה מקבל חופשה, היה נוסע לקיבוץ חצרים. היו לו שם חברים מעליית הנוער, שבאו איתו ארצה. אח"כ עברה כל הקבוצה לקריית-ענבים והוא היה מבלה איתם. לפעמים היינו יוצאים יחד לבקר בירד" שלים. היינו הולכים לקולנוע, או סתם מטייל לים, כי לא הכרנו אף אחד בעיר, ולא היו לנו בחורות משלנו.

ישראלי : אני חושב שכן היתה לו בחורה. פעם שאלתי אותו בצחק : בשביל מה לך חופש, מה תעשה בעיר ? והוא ענה : סמוך, יש בחורה.

אלברט : אבל קרה גם שהייתי נותן לו פאס לחופשה והוא לא היה עוזב את המחנה. מה יש לי לעשות בעיר ? היה שואל.

חבר : נכון. למשל בחופשה האחרונה שלנו, בערך שבוע לפני שנהרג, נשאר במחנה כדי לכבס את הבגדים שלו ולתקן את הצידוד.

ישראלי : זה אופייני לו מאד. הוא היה בחור כסודר להפליא ותמיד הקפיד על הופעתו. אפילו כשיצא לאימונים, היה מוטיב בבגדיו נקיים ומסודרים. הוא גם תמיד התבלט בסידור המיטה, בנקיון, איחור את האוהל.

זיים : היה מתרחץ כל ערב...

ישראלי : בפלוגה הזאת היתה בעיה משמעתית חריפה. הבחורים באו בקבוצות קטנות, והיו רגילים לארוח חיים של משק. עברו כמה שבועות עד שהתרגלו להלכי צבא סדיר, אבל לבסוף היו חיילים לדומא. ● **חבר :** אחת זוכר את העסק שהיה לו אז עם המפ" ?

חברים מספרים על נתן

אותו ליד חדר המשמר, מעוצבן ונרגש ביותר. לקחתי אותו הצדה והתחלתי להטיף לו מוסר. פתאום התחיל לבכות כמו תינוק וסיפר מה שקרה לו. התברר שכל העניין התחיל כשהמפקד שלו החליט לא לתת לו לצאת לחופשה יחד עם כל היחידה שלו.

זיים : זה היה בגלל זה שהיה צריך לעמוד למשפט מפני שאיבד את גלגלי-היריה שז' המרגמה שלו. **ישראלי :** זה היה פשוט עניין של נוהל. החופשה לא בוטלה, היא רק עוכבה עד שייגבר הבידור. הוא חשב שמענישים אותו. "המפקד" הוא אמר לי, "לא איכפת לי החופשה. אבל זה פרינציפ, אני לא אשם!"

אלברט : הוא באמת לא היה אשם. הוא התרגז מפני שלא פעם הודיע שהגלגל נופל לו בשדה. הוא קשר אותו בחוט, לקח אותו בכיס, אבל זה לא עזר.

ישראלי : העיקר — הרגעתי אותו והוא הבין את שיגאתו. ייעצתי לו שיתייבב בפני המפקדים ויבקש מהם סליחה. כמובן, הם סלחו לו וכל העניין הסתדר. הוא נשאר במקום ולמחרת נתתי לו פאס. אבל הוא לא יצא.

אלימלך : הוא היה רגיל לומר : "למה לי לצאת ? כאן זה בשבילי כמו פנסיון. לא חסר לי כלום ?"

אלברט : אחרי כמה זמן מיניתי אותו לסגן מפקד הכיתה. הוא היה בסדר גמור. עד שהתחיל לעשות בלגאן. אז החלפתי אותו. ראיתי שזאת היתה מכה איומה בש" בילו. הוא ניסה להסתיר את זה עלידי בלגאן עוד יותר גדול. בסוף התזרתי לו את התפקיד ואני חושב שהיה הסמיכ. הסוב ביותר שראיתי בחיים שלי. פעם, יצאנו לאימונים בכפר עוזב. היו דרושים לי שני מתנדבים שיניחו פצצת-בנגלור ליד אחד הבתים, ומשם ירוצו לתפוס מחסה ליד קיר נמוך. זה היה די מסוכן. נתן היה הראשון שקפץ.

בן-ארויה : בכלל, הוא תמיד אהב להתעסק עם חומר נפץ...

ישראלי : כן. פעם ראיתי אותו מפרק כדור ומוציא את אבק-השריפה. "המפקד, אני רוצה להכיר את הכלי שלי ולראות כמה הוא עשוי", אמר לי.

חבר : והוא היה זריז... זה דווקא חשוב מאוד בלב"ב. הוא היה מטפס על גדרות, קופץ מבית לבית. ממש מפליא.

ותמיד היה שר. הולכים, חוזרים — תמיד אלבז שמח.

זיים : היה לו שיר אחד שתמיד היה שר אותו. זה הלך ככה :
אם תרצה לשכור דירה, בלי טיפה של דמי מפתח.
בחזית שכונת התקווה יש מלון מכניס אורחים.
המנה הראשונה היא רימונים חיים של פלד...

חבר : פעם ישבנו באיזה מישלס קינמי והוא צורף אלי כרגם...

אלברט : הוא היה מומחה לכל סוגי הנשק של המחלקה...

חבר : שם במישלס היינו צריכים להתחפר. היתה זאת עבודה קשה מאוד. בלילה

מכל העניין. כי הייתי בין אותם הרובאים שהתקדמו. הם מ, צעק עליו, אבל אני באתי אליו ואמרתי לו תודה.

ישראלי : לא רק לעניינים כאלה היה מתנדב. מדי פעם נערכים בגדוד ימי ספורט ואז דרושים מתנדבים שירוצו בשדה עם תגור מלא ועוד דברים כאלה. הייתי מעמיד את הבחורים בשורה ומסביר להם כה שדרוש. אלבז היה עומד ומחייך : הוא ידע שגם מבלי שירים את היד אני כבר אקרא לו. פעם ביקשתי להרכיב קבוצת מושכייחבל. אלבז קפץ מיד וביקש להצטרף. הייתי ראש" הקבוצה, והשיקול שלי בבחירת אנשים היה שהם יהיו חסונים וגדולים ככל האפשר. אלבז היה בעל גוף בינוני, אבל ידעתי שאם אדחה אותו יעלב. כללתי אותו ברשימה, נתתי לו תולצה ואמרתי לו שהוא ברורה. תתפוס בפעולה. במיוחד הצטיין בזריקת רימון. היה זורק למרחק ובדייקנות.

זיים : הוא גם היה אדוק, אבל בשקט. למשל בשבת לא היה מעשן. אבל הוא אף פעם לא היה מבקש שיתרור מריצח-בוקר או מעמידה בתור לאוכל, מפני שצריך להתפלל בבוקר.

בן-ארויה : אני זוכר שבתשעה באב, כשהינו במשלים, הוא צם.

אלברט : לפעמים היו כמה בחורים מתוככים על דברים שבתנ"ך או בסידור התפילות. הוא אף פעם לא היה מתערב. הוא ישב כן הצד וכששאלו אותו מה דעתו, היה צוחק להם : "מה אתם יודעים על זה?" היה אומרי, "אצלנו במרוקו — שם באמת לומדים את הדברים האלה!"

אלברט : הוא היה בחור מלא הומור. תמיד סיפר בדיחות והתלוצץ.

זיים : והוא גם ידע להסתדר עם הכסף שלו. היה מוכר את תלושי השק"ם שלו ועם המשכורת, זה היה מספיק לו.

חבר : כמעט כל שאר הבחורים היו באים אלי שאלוה להם סכומים קטנים עד שיקבלו את התשלום, אבל נתן אף פעם לא בא אלי.

ישראלי : בכלל — הוא היה גבר רציני. הוא היה גאה מאוד על שהוא חייל טוב. לפעמים היה מספר לי איך עזב את בית הוריו כדי לעלות ארצה ואיך קיווה להביא אותם הנה אחרי שיתחרר מהצבא.

כשנרג, היו לו עוד ארבעה חודשים לשרת. **זיים :** אני זוכר את היום. זה היה בערך בשעה עשר בבוקר, ישבנו ולמדנו עברית. כשבאה פקודה להפסיק את הלימודים ולהתכונן למיסדר מיוחד, בשביל הב"י קור של איזה אדם חשוב.

ישראלי : ב"10-20 כל הפלוגות היו באוהלים והתחילו להתכונן למיסדר. המחלקה של אלבז היתה בכוננות בלילה הקודם והתמושת עוד היתה באוהלים שלה.

אלברט : סמל המחלקה שאל מי רוצה לפרק את הריכוזים שהיו אצל החברה ולקחת אותם למחסן-הנשק. התנדבו שנים : הוא וזייס.

זיים : הלכנו לאסוף את הרימונים וה-

(תמשיך בעמוד 16)

מיסדר נכבד בבית הקברות ביום השלושים למותו